

คู่มือ

การปฏิบัติกาการพยายบาล ของอาจารย์

(FACULTY PRACTICE)

คณะพยายบาลศาสตรุ
มหาวิทยาลัยเซียงหน่ม

คำนำ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการศึกษา โดยดำเนินงานตามพันธกิจหลักสำคัญของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนยุทธศาสตร์ตามกรอบแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันคณะพยาบาลศาสตร์ มีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่หลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล เพื่อเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล สามารถออกไปรับใช้สังคม และพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อาจารย์พยาบาลเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาสมรรถนะทางคลินิกของนักศึกษาในทุกระดับ โดยควรเป็นผู้ที่มีสมรรถนะหลักทั้ง สมรรถนะด้านการสอน สมรรถนะการปฏิบัติทางคลินิกและสมรรถนะด้านการวิจัย ดังนั้นการดำเนินการสอนโดยอาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งเป็นกิจกรรมการให้บริการพยาบาลของอาจารย์ที่มีการบูรณาการบทบาทในการเป็นผู้ปฏิบัติ การเป็นผู้สอน การเป็นนักวิจัย การเป็นผู้ให้คำปรึกษา และการเป็นผู้บริหารเข้าด้วยกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถ และคงไว้ซึ่งทักษะในการสอนการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในอาจารย์ผู้สอน อีกทั้งอาจารย์ยังสามารถพัฒนางานวิชาการ การวิจัย และสร้างความร่วมมือกับแหล่งฝึกปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะพยาบาลศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบในการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญการปฏิบัติการทางการพยาบาล จึงได้จัดให้มีโครงการจัดทำ Faculty Practice ขึ้น เพื่อทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้เกิดความเชี่ยวชาญของอาจารย์ต่อไป

คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สายวิชาการ)

เมษายน 2564

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมายของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์	1
วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์	1
รูปแบบของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์	2
แนวทางการดำเนินการสำหรับโครงการที่ต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะฯ	2
ผลลัพธ์ของการปฏิบัติการพยาบาล	3
เอกสารอ้างอิง	4

การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์

ความหมายของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์

การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) หมายถึง การจัดการอย่างเป็นทางการ (formal arrangement) ระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาล และสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาล (a clinical facility/enterprise/entity) ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการทั้งด้านบริการสุขภาพผู้ป่วย และด้านทักษะการเรียนการสอน การปฏิบัติ และการวิจัยของคณาจารย์ และนักศึกษา (Saxe, et al., 2004 อ้างอิงจาก จริยา วิริยะศุภกร, 2564)

การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลในหน่วยบริการสุขภาพของอาจารย์ เป็นการพัฒนาสมรรถนะทางคลินิกเพื่อให้การสอนการพยาบาล สอดคล้องกับการปฏิบัติการพยาบาลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน (สภาการพยาบาล, 2562)

การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) คือกิจกรรมการให้บริการพยาบาลของอาจารย์ที่มีการบูรณาการบทบาทในการเป็นผู้ปฏิบัติ (Clinician) การเป็นผู้สอน (Educator) การเป็นนักวิจัย (Researcher) การเป็นผู้ให้คำปรึกษา (Consultant) และการเป็นนักบริหาร (Administrator) เข้าด้วยกัน การบูรณาการบทบาทดังกล่าวในทางปฏิบัติเป็นการแสดงออก ซึ่งความเป็นนักวิชาการทางคลินิก (Clinical Scholarship) โดยองค์การอาจารย์พยาบาลเวชปฏิบัติแห่งชาติ (National Organization of Nurse Practitioner Faculties [NONPF]) ได้กำหนดให้ความเป็นนักวิชาการทางคลินิกเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการปฏิบัติ การพยาบาลของอาจารย์โดยมีรูปแบบการให้บริการสุขภาพของอาจารย์ที่ส่งผลถึงคุณภาพของการบริการแก่ผู้ใช้บริการโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์

1. พัฒนาความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในงานวิชาการ การวิจัย และการเรียนการสอน
2. สนับสนุนอาจารย์ในการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วย

บริการสุขภาพที่เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติของนักศึกษาทุกระดับและทุกหลักสูตร ได้แก่ โรงพยาบาลและสถานบริการสุขภาพอื่นๆ สถานประกอบการ หรือชุมชน

รูปแบบของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์

1. รูปแบบของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ มีรูปแบบ ดังนี้

- 1.1 ปฏิบัติการดูแลผู้ป่วย/กลุ่มเป้าหมายโดยตรงในกลุ่มผู้ป่วยที่สนใจ และที่อาจารย์มีความเชี่ยวชาญ
- 1.2 การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลร่วมกับแหล่งฝึก/สถานบริการสุขภาพ เช่น โครงการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลด้วยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based practice: EBP) การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล การสร้างความรู้จากการปฏิบัติ
- 1.3 การเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ทั้งด้านการพัฒนาระบบการดูแลและการพัฒนาศักยภาพกำลังคน

2. รูปแบบของการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ทางชุมชน มีรูปแบบ ดังนี้

- 2.1 การปฏิบัติดูแลผู้ป่วยโดยตรง/การรักษาโรคเบื้องต้น
- 2.2 การดำเนินโครงการร่วมกับแหล่งฝึกและชุมชน หรือร่วมกับทีมสหสาขาวิชา เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาสุขภาพชุมชน
- 2.3 การเป็นที่ปรึกษาในหน่วยงาน/องค์กรในชุมชน ในการพัฒนาและแก้ปัญหาสุขภาพชุมชน

แนวทางการดำเนินการสำหรับโครงการที่ต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะฯ

อาจารย์ที่มีความต้องการในการพัฒนาโครงการการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์เพื่อยื่นขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะสามารถดำเนินการได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

1. หัวหน้าโครงการเป็นบุคลากรสายวิชาการ สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 คน
2. ผู้ร่วมโครงการเป็นบุคลากรสายวิชาการ สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่ต่ำกว่า 3 คน และ/หรือบุคลากรจากหน่วยบริการสุขภาพ
3. โครงการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ มีองค์ประกอบดังนี้
 - 3.1 ชื่อโครงการ
 - 3.2 สาขาความเชี่ยวชาญ/กระบวนวิชาฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์
 - 3.3 ความเป็นมาและความสำคัญของการทำ Faculty Practice
 - 3.4 วัตถุประสงค์/เป้าหมาย
 - 3.5 กลุ่มเป้าหมาย
 - 3.6 หน่วยบริการสุขภาพที่ดำเนินการ
 - 3.7 จำนวนชั่วโมงการฝึกปฏิบัติ

3.8 กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.9 ระยะเวลาการดำเนินการ

3.10 ผลลัพธ์และวิธีการประเมิน

4. ระยะเวลาดำเนินโครงการไม่เกิน 12 เดือน และรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ 50 นับตั้งแต่วันที่ระบุในสัญญาฯ รับทุน

5. สนับสนุนงบประมาณไม่เกิน 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ไม่รวมค่าครุภัณฑ์ ค่าตอบแทนหัวหน้าและผู้ร่วมโครงการ และค่าตอบแทนหน่วยบริการสุขภาพ

6. ผู้รับทุนไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาที่ลาศึกษาต่อหรือมีแผนจะลาศึกษาต่อ ฝึกอบรมหรือศึกษาดูงาน

7. การส่งโครงการเพื่อขอรับการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินการผ่านกลุ่มวิชาฯ และสำนักวิทยาศาสตร์

8. อาจารย์สามารถเป็นหัวหน้าโครงการและผู้ร่วมโครงการได้เพียง 1 โครงการ

ผลลัพธ์ของการปฏิบัติการพยาบาล

1. อาจารย์พยาบาล ได้พัฒนาความสามารถในการนำความรู้และการปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ในการสอน การวิจัย และวิชาการ คงไว้/เพิ่มทักษะหรือความเชี่ยวชาญของการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก

2. ผู้ป่วย ได้รับการดูแลอย่างปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

3. วิชาชีพพยาบาล เกิดการพัฒนาศาสตร์ทางการพยาบาลและพัฒนาการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง วิชาชีพได้รับการยอมรับ

4. สถานบริการสุขภาพ มีการประสานงาน สร้างความร่วมมือกันกับบุคลากรในทีมสุขภาพ เกิดการพัฒนาการศึกษาและการวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางการพยาบาล สร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ ธงชัย กรรณิการ์ กั้นธะรักษาและคณะ. (2553). รูปแบบการปฏิบัติกรพยาบาลชั้นสูงของอาจารย์. *วารสารสภาการพยาบาล*, 25(4), 45-66.
- ทัศนาศ บุญทอง. (2562). มติที่ประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 16 : slide ประกอบการประชุม : การพลิกโฉมวิชาชีพการพยาบาลสู่สภาวะก้าวหน้าอย่างสมบูรณ์ , วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562.
- จรรยา วิทยะศุกร. (2564). การบรรยายพิเศษเรื่อง รูปแบบและแนวทางของการจัดทำ Faculty Practice วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระพีณ ผลสุข.(2558). การปฏิบัติทางคลินิกของอาจารย์พยาบาลในประเทศไทย. *วารสารพยาบาล*, 64(2), 42-48.
- Saxe, J. M., et. al. (2004). What is faculty practice? *Nurs Outlook*, 52(4), 166- 73. doi: 10.1016/j.outlook.2004.04.008
- Ward, A.K. (2001). Faculty clinical practice: Strategies for implementation and evaluation. *Nursing Forum*, 36(4), 15-20.